

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 332. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr07val-shoot-idm139890592803712/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

dets Fortouge turde man ikke gaae, thi her var der spændt Jernklæder langs Slottet for at holde Folk fra at komme det for nære (51). – **30-33** *Som reusende Stormvind ... tilbage*] Chr. Wilster: Ludvig Holberg (Før var der knap skreven paa Dansk en Bog) (Digtninger.1827.65). – **34** *Ludvig Holberg*] forfatter (1684-1754). – **34-35** *Den danske Scene ... har man lukket*] efter Kbh.s brand og under indflydelse af pietismen blev komediehuset i Lille Grønnegade lukket 1728.

64.1 *hans Moder*] Sophie Magdalene af Brandenburg-Culmbach (1700-70), gift 1721 med Christian VI (1699-(1730-)46), under hvem hoffet var stærkt tyskpræget, jvf. Buket 254. – **3** *Frederik V*] (1723-(1746-)66). – **4-5** *den danske Scene er aabnet igen*] allerede 30.9.1746 mindre end to måneder efter Chr. VI.s død 6.8. gav kongen bevilling til opførelse af danske komedier i Læderstræde 13, og 18.12.1748 åbnedes Komediehuset på Kongens Nytorv. – **4-5** *ride Sommer i By*] se n.t. III 105.12. – **8** *Grøtys*] A.E.M.Grøtzy (1741 el. 42-1813), belgisk komponist, hvis berømmelse især beroede på hans arbejder indenfor opéra-comique. Hans syngestykker var hyppigt opført på Det kgl. Teater i sidste halvdel af 1700talet. – **9** *Lødemanns*] Gert L. (1718-73), skuespiller, hvis kåde og respektløse improvisationer og store forvandlingsevne gjorde ham til en af den klassiske komedies hovedfigurer og publikums yndlinge. – **10** *Lovise af England*] (1724-51), gift med Fr. V 1743. – **14** *Mathilde*] Caroline Mathilde (1751-75) blev 1766 viet til den sindssyge Chr. VII (1749-(1766-)1808); pga. sit forhold til J.F.Struensee blev hun i forbindelse med dennes arrestation 17.1.1772 forvist til Kronborg og flyttede efter at være kendt skyldig i ægteskabsbrud samme år til Celle i Hannover, der hørte til hendes broder Georg III af Englands stater. Bl.a. Baggesen, Schack Staffeldt og Carl Bernhard har digtet om hendes skæbne. Jvf. også O.T. 33, DtB 238, MLE II 297. – **17-18** *Slottets Brand*] 26.2.1794. – **25** *Ewalds Sang*] Johs. Ewald (1743-81): Kong Christjan stod ved høien Mast (i: *Fiskerne* (1779)). – **25** *Hartmanns delige Melodi*] Johan Ernst Hartmann (1726-93), musiker; født i Schlesien, kom 1763 til Kbh. som koncertmester ved Det kgl. Kapel, hvor han som komponist til musikken til Ewalds *Balders Død* (1779) og *Fiskerne* lagde grunden til det danske syngespil. A.P.Berggreen rejste i 1840 spørgsmålet, om H. eller landsdommer D.L.Rogert (1742-1813) var komponist til kongesangen. I denne diskussion holdt A på Hartmann (jvf. At være 19). – **32-33** *Frihedstøtten*] rejst i 1792 i anledning af stavnsbåndets ophævelse 1788. – **34** *Kronprinds Frederik*] Frederik VI (1768-(1808-)1839) overtog regeringens førelse i 1784 pga. Christian VII.s sindssygdом. – **35** *Bernstorff*] Andreas Peter B. (1735-97); udenrigsminister 1773-80 og 1784-97; var ivrig tilhænger af landboreformerne og støttede farbrøderen J.H.E. Bernstorffs (1712-72) forbedringer på Bernstorff gods. – *Reventlow*,

Colbjørnsen] Chr. Ditlev R. (1748-1827), godsejer og statsmand; som deputeret i Rentekammeret fra 1784 stod han bag nedsættelsen af landbokommissionerne og gennemførte landboreformerne i samarbejde med juristen Chr. Colbjørnsen (1749-1814), der 1786 blev sekretær i den store landbokommission.

65.6 *Snart falder Stenen paa Ulfeldts Plads*] i 1841 indkom ansøgning til Chr. VIII fra beboere på Ulfeldts Plads om at få fjernet skamstøtten for Corfitz Ulfeldt. Ved kgl. reskript blev skamstøtten fjernet natten mellem 23. og 24.5.1842, og pladsens navn ændredes til Gråbrødrestræv. I den anledning skrev A et hyldedigt til Chr. VIII, se MLE I 357. – **8-9** *Vi har ... Verdens ende*] N.F.S.Grundtvig: Anden April [1846; Poetiske Skrifter VI. 1885.597]. G. har iøvrigt Kongevei i stedet for Landevei. – **13-14** *Hver stod fast ... Døden*] W.H.F. Abrahamsons (1744-1812) sang ved begravelsen af de faldne i slaget på Rheden 24.1801: Være Fred med eder alle. – **21ff.** Kilden er Carl Baggers digt *Den engelske Kapitaen* (1834; Samlede Værker II.1867.395ff), som iflg. Villads Christensen i *Historiske Meddelelser om København*. I 186 antagelig er grundet på en historisk begivenhed, som er omtalt i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* 20.10.1807: »Indfødte Engelse, som for otte Dage siden ere komne fra London, forsikre, at næsten hver Mand i Engelland er yderst misfornøiet med Angrebet paa Danmark. Selv de fleste Engelse Officerer, som have været med paa Expeditionen, ansee den for en Caperexpedition. Et mærkeligt Exempel herpaa havde Engellænderne, da de vilde lande: en Capitaen, som længe havde ivret mod Toget, drukkede sig, for ikke at blive nødt til at fegte for en saa uretfærdig Sag. De Engelse foregive, at han var lidt tungsindig.« – **24** *Bretlands*] den oldnordiske betegnelse for Wales; her vel: England.

66.6 *Einherjar*] i nordisk mytologi de faldne krigere, der efter døden samles i Valhal. – **8-11** *Altid Folketrossen ... imorgen*] citat fra sidste strofe af A.s eget digt *Trøst i Tro* (1864; MLE II 278f). – **15** *Oehlenschläger*] Adam O. (1779-1850), da. digter. – **18-19** *en Bro ... Riger*] citat fra A.s eget digt: Til H.C.Ørsted, først offentliggjort i sin helhed posthumt i SS 23-57 79 (SS XII 443). – **20** *Hans Christian Ørsted*] fysiker (1777-1851); opdagede 1820 elektromagnetismen, grundlaget for elektrotelegrafien. – **22** *en Gaard*] Thorvaldsens (1770-1844) museum, opført 1838-48 af M.G.Bindsbøll; jvf. *Nabefamilierne* (II 120ff).